

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain muuttamiseksi (luonnon monimuotoisuutta edistävien kunnostus- ja hoitotoimien tukeminen) ja luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tuesta

Lausunto jätetty lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta 8.6.2020

Dnro 35/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulain muuttamiseksi (luonnon monimuotoisuutta edistävien kunnostus- ja hoitotoimien tukeminen)

MTK kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä asiassa. MTK toteaa asiasta seuraavaa:

Yleiset kommentit:

MTK pitää erittäin tärkeänä, että luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja edistämiseen kehitetään vapaaehtoisuuteen ja kannustavuuteen perustuvia toimintamalleja. Näin ollen MTK pitää tarpeellisena ehdotettua sääntelyä, jonka tarkoituksena on edistää vapaaehtoisia luonnon monimuotoisuutta parantavia toimenpiteitä valtion tuella. Ehdotettu sääntely liittyy maanomistajalähtöisyyden ja vapaaehtoisuuden periaatteita kunnioittavan Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoon, jonka sujuva toteutuminen on MTK:n näkökulmasta kannatettavaa.

Esityksen mukaan kunnostus-, ennallistamis- ja hoitotoimenpiteiden tukijärjestelmä pyrittäisiin tekemään hakijalle, joka on tyypillisesti maanomistaja, mahdollisimman yksinkertaiseksi. Tuen oletetaan kannustavan maanomistajaa luontoarvojen hoitoon, ja sitä kautta lisäävän luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä. MTK pitää ensiarvoisen tärkeänä, että koko järjestelmä on tuen saajan näkökulmasta yksinkertainen ja että esimerkiksi tukikelpoisten kohteiden ja tukiehtojen määrittely on selkeää ja ennakoitavaa. Lausuntokierroksella olevassa säännöskokonaisuudessa tämä tavoite ei kuitenkaan vielä toteudu (ks. pykäläkohtaiset kommentit). Tämän vuoksi huolelliselle jatkovalmistelulle, jossa lukuisia kohtia harkitaan uudelleen, on ilmeinen tarve.

MTK painottaa, että uuden järjestelmän ei tule olla päällekkäinen jo olemassa olevien tukijärjestelmien kanssa. Tämän vuoksi eri tukijärjestelmien käyttöalojen on oltava tarkkarajaisia sekä selkeässä ja toimivassa suhteessa toisiinsa. On tärkeää, että eri rahoitusmekanismit ovat toisiaan täydentäviä eivätkä poissulkevia. Maa- ja metsätalouden osalta on välttämätöntä, että uudet tukimuodot sovitetaan yhteen jo aiemmin käytössä olevien tukijärjestelmien ja -muotojen sekä muiden mahdollisten rahoituslähteiden kanssa.

Lausuntoaineiston mukaan ehdotetut luonnonsuojelulain muutokset ja samassa yhteydessä lausunnolla oleva uusi valtioneuvoston asetus muodostaisivat erityisesti perinnebiotooppien hoidon ja kunnostustoimien tukemiseen sovellettavan kokonaisuuden. Perusteluissa todetaan, että uusi tukijärjestelmä muodostuisi lakitasoisesta sääntelystä ja tarvittavista tukikohtaisista valtioneuvoston asetuksista. MTK huomauttaa, että kokonaisuuden perusteella vaikuttaisi olevan epäselvää, olisiko esimerkiksi soiden ennallistamiseen liittyvien toimien tukeminen mahdollista jo nyt ehdotetun sääntelyn tultua voimaan, vai edellyttäisikö se vielä erillistä valtioneuvoston asetusta. MTK pitää välttämättömänä, että jatkovalmistelun yhteydessä selvitetään tarkoin, mitkä kohteet ovat missäkin

vaiheessa tukikelpoisia ja mitä edellytyksiä kuhunkin tuettavaan kohdetyyppiin liittyy. Näistä asioista on myös säädettävä selkeästi sekä lain että asetusten tasolla.

MTK toteaa tukeen liittyvän verokohtelun jäävän lausunnolla olevassa kokonaisuudessa epäselväksi, minkä vuoksi asiaa on jatkovalmistelussa selvitettävä huolellisesti ja sen myötä täsmennettävä. Tukea käytettäisiin monenlaisiin tarkoituksiin erilaisissa kohteissa, mikä tekee kokonaisuudesta monimuotoisen. Se, voidaanko tuen arvioida tuottavan saajalleen taloudellista hyötyä, on tapauskohtaista. Esimerkiksi suon ennallistaminen on toimintana ja vaikutuksiltaan erilaista verrattuna perinnebiotoopin kunnostamiseen ja aitaamiseen. Vaihtelevuudesta huolimatta MTK katsoo, että tukea ei pidä tulkita veronalaiseksi tuloksi. Näin ollen MTK ehdottaa, että selkeyden ja järjestelmän kannustavuuden lisäämiseksi tuki on selkeästi säädettävä verovapaaksi.

MTK korostaa, että vaikka Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanon viivytyksetön aloittaminen on monista eri näkökulmista (esim. maanomistajien odotukset) katsottuna suotavaa, lainvalmistelun laadusta ja valmistelun lopputuloksena aikaansaatavien säännösten selkeydestä, ennakoitavuudesta ja tarkkarajaisuudesta ei voida miltään osin tinkiä.

Perustelujen mukaan ehdotettuihin säännöksiin liittyvät keskeiset perusoikeudet ovat yhdenvertaisuus (PL 6 §), vastuu ympäristöstä (PL 20 §:n 1 momentti) sekä oikeusturva (PL 21 §). MTK huomauttaa, että ehdotettuihin säännöksiin liittyy olennaisella tavalla myös omaisuuden suoja (PL 15 §), minkä vuoksi ehdotetun sääntelyn suhdetta myös siihen tulee tarkastella. Omaisuuden suojan esiin tuomisen yhteydessä on välttämätöntä selostaa, että vapaaehtoisuudella kyetään tehostamaan omaisuuden suoja. Lisäksi asiaan liittyen ympäristöperusoikeutta koskevaan osioon on syytä lisätä maininta siitä, että kaikille kuuluvaa ympäristövastuuta voidaan osaltaan toteuttaa tukemalla valtion varoista vapaaehtoisesti luonnon hyväksi tehtävää työtä.

Pykäläkohtaiset kommentit:

6 § Luonnonsuojelun hallinto

Ehdotuksen mukaan ELY-keskukselle jo nykyisin kuuluvien luonnonsuojeluun liittyvien tehtävien lisäksi ELY-keskus toimisi jatkossa uudessa järjestelmässä tukiviranomaisena, joka mm. myöntäisi tuen sekä ohjaisi ja valvoisi siihen liittyviä asioita. MTK kiinnittää huomiota ELY-keskuksen erittäin moniulotteiseen tehtäväkuvaan ja sen mahdollisesti aiheuttamiin ristiriitoihin. MTK pitää välttämättömänä, että jatkovalmistelussa vielä erikseen varmistetaan, että asiaan liittyvä viranomaistoiminta täyttää kaikilta osin lainsäädännön ja hyvän hallinnon vaatimukset mm. maanomistajan oikeusturvan näkökulmasta tarkasteltuna. Mikäli puutteita havaitaan, lakiehdotukseen on tehtävä tarvittavat muutokset.

6 a § Tuki

Ehdotuksen mukaan tukea voitaisiin myöntää luonnonsuojelulaissa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen sekä luontotyyppien ja luonnon- tai kulttuurimaiseman ennallistamista, kunnostusta ja hoitoa edistäviin toimenpiteisiin. Perusteluista ilmenee, että pykälässä säädettäisiin luontotyyppien, luonnonsuojelulain 6 luvussa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen sekä luonnonsuojelulain 5 luvussa tarkoitettujen luonnon- ja kulttuurimaisemien tukemisesta. MTK toteaa, että nykyisen pykäläehdotuksen perusteella jää epäselväksi, mitkä kohteet olisivat tukikelpoisia. Asiaan liittyen MTK korostaa, että käyttöalaltaan laajan ja eri tilanteisiin sopeutuvan joustavan järjestelmän kehittämiseksi on tärkeää, että tukikelpoisia kohteita ei rajattaisi tiukasti vain luonnonsuojelulain tarkoittamiin luontotyyppeihin tai lajien elinympäristöihin. Ennallistamisen, kunnostuksen ja hoidon tarpeita on monenlaisilla kohteilla niin suojelualueilla kuin niiden ulkopuolellakin, joten viittaaminen nimenomaan luonnonsuojelulaissa tarkoitettuihin kohteisiin vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta, mikäli se johtaisi käytännössä rajoittavaan tulkintaan. Lisäksi

MTK huomauttaa, että luonnon- ja kulttuurimaisemat muodostuvat käytännössä lajien elinympäristöistä ja luontotyypeistä. Näin ollen selkeyden edistämiseksi MTK ehdottaa harkittavaksi, tarvitaanko erillistä viittausta LSL 5 luvussa tarkoitettuihin luonnon- ja kulttuurimaisemiin lainkaan.

Ehdotuksen mukaan ELY-keskus voisi myöntää tukea hakemuksesta tai maanomistajan suostumuksella. MTK ehdottaa kohtaa täsmennettäväksi siten, että suostumus tulisi antaa kirjallisessa muodossa. MTK painottaa, että kaikissa tilanteissa maanomistajan mailla tapahtuvan toiminnan on perustuttava maanomistajan vapaaehtoisuuteen.

Ehdotuksen mukaan tuki koostuisi tavaroista ja palveluista. Kun tätä ehdotusta luetaan yhdessä ehdotetun 6 b §:n kanssa, epäselväksi jää se, voiko tukea saada maanomistajan itse suorittamiin toimenpiteisiin tai maanomistajan itse hankkimiin tavaroihin (ks. tarkemmat kommentit 6 b §:n kohdalla).

6 b § Tuen järjestäminen

Ehdotuksen mukaan ELY-keskus järjestäisi tuen hankinnan ja sen luovuttamisen tuen saajalle. Perusteluteksteissä täsmennetään, että ELY-keskus voisi järjestää palvelujen hankinnan keskitetysti. Lisäksi todetaan, että yleisen ympäristö- ja luonnonsuojeluedun, kustannustehokkuuden sekä luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamisen varmistamisen vuoksi on tarpeen, että valtio huolehtii näistä tehtävistä. Kun tätä ehdotusta luetaan yhdessä ehdotettuun 6 a §:än sisältyvän sääntelyn kanssa (tuki koostuisi tavaroista ja palveluista), epäselväksi jää se, voiko tukea saada maanomistajan itse suorittamiin toimenpiteisiin tai maanomistajan itse hankkimiin tavaroihin. MTK vaatii varmistamaan, että uudet säännökset mahdollistavat myös sen, että ELY-keskus voi hankkia palvelun myös maanomistajalta itseltään. Myös näin toimittaessa menettelyjen on oltava maanomistajan kannalta kannustavia ja yksinkertaisia. MTK pitää ehdottoman tärkeänä sääntelyn täsmentämistä siten, että asia on yksiselitteisen selvä.

6 c § Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen

MTK kehottaa jatkovalmistelussa varmistamaan, että valtioneuvoston sääntöihin liittyvät kohdat on sekä säännöksissä että perusteluteksteissä ilmaistu oikein ja täsmällisesti. MTK painottaa tarvetta ilmaista asiat niin selkeästi, että tulkinta on sujuvaa ja ristiriidat vältetään.

6 d § Tuen saaja

Ehdotuksen mukaan säännökseen ei sisältyisi tukikelpoisuuden rajoituksia. MTK pitää valittua linjausta tarkoituksenmukaisena mahdollisimman laajan toimijajoukon aktivoimiseksi ja siten myös vaikuttavuuden lisäämiseksi.

6 e § Tuen hakeminen ja suostumuksen antaminen

MTK katsoo, että ehdotetussa säännöksessä tukihakemukseen sisällytettävät tiedot on kuvattu varsin yleistasonisesti. Asiat eivät juurikaan tarkennu myöskään perusteluteksteissä. Näin ollen MTK pitää selvyuden kannalta tarpeellisena, että tukikohtaisilla valtioneuvoston asetuksilla annetaan tarkempia säännöksiä tukihakemuksen sisällöstä, mikäli asian täsmentämistä lain tasolla ei katsota tarkoituksenmukaiseksi.

6 f § Hakuaika ja tiedottaminen

MTK huomauttaa, että ELY-keskuksen olisi osana avointa tiedotustaan informoitava mahdollisuuksien mukaan myös yksityiskohtaisista tuen ehdoista, jotta hakijalla olisi kaikki oleellinen tieto käytettävissään jo ennen tuen hakemista.

6 g § Tuen myöntämisen edellytykset

Ehdotuksen mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä olisi muun ohella se, että tuen saaja ei ole saanut muuta julkista rahoitusta samaan toimenpiteeseen. Sen sijaan ehdotetun 6 c §:n mukaan tukea ei voisi hakea ennen kuin samaan toimeen myönnetyn tuen vaikutusaika on päättynyt. MTK toteaa mainittujen säännösten vaikuttavan osin ristiriitaisilta. Asian selkiyttämiseksi MTK ehdottaa, että myös 6 g §:ssä viitattaisiin siihen, että uutta tukea saadakseen edellisen tuen vaikutusajan tulisi olla päättynyt sen sijaan, että viitattaisiin yleisesti samaan toimenpiteeseen saatuun julkiseen rahoitukseen.

Ehdotuksen mukaan tuki voisi kattaa kustannukset osaksi tai kokonaan. Lain tasolla asia jäisi siis hyvin avoimeksi. Perustelujen mukaan tuki-intensiteetti riippuisi sovellettavasta ryhmäpoikkeusasetuksen sääntelystä. Lainsäädännön ennakoitavuuden ja selkeyden vuoksi MTK korostaa tarvetta määritellä tuki-intensiteetti tarkemmin asetustasoisessa sääntelyssä.

6 h § Tukihakemuksen tai suostumuksen peruuttaminen

Ehdotuksen mukaan tukihakemuksen tai suostumuksen voisi peruuttaa kokonaan tai osittain tukipäätöksen tiedoksisaamiseen saakka. MTK ehdottaa, että peruuttamisen voisi tehdä vielä myöhäisempään ajankohtaan saakka eli siihen saakka, kunnes ELY-keskus on ryhtynyt tuen myöntämisestä koskeviin hankintatoimenpiteisiin tai muihin toimenpiteisiin.

6 i § Päätös ja sopimus

Ehdotuksen mukaan ELY-keskus voisi tehdä tuensaajan kanssa tarvittaessa sopimuksen toimen toteuttamisen ja tuen luovuttamisen yksityiskohdista. Mikäli tuki myönnettäisiin maanomistajan suostumuksen perusteella, sopimus olisi aina tarpeen. Epäselvyyksien riskin minimoimiseksi sekä osapuolten oikeuksien ja velvollisuuksien täsmentämiseksi MTK pitää ehdottoman tarpeellisenä sitä, että edellä mainitut asiat sisältävä sopimus tehdään aina riippumatta siitä, perustuuko toiminta hakemukseen vai suostumukseen. MTK ehdottaa myös, että sana ”tarvittaessa” poistetaan seuraavasta lauseesta: ”Sopimuksen on tarvittaessa sisällettävä sopijapuolten tehtävät ja vastuut tukemisessa ja tukemisen käytännön toteuttamisen yksityiskohdat kuten noudatettava menettely.” Lisäksi MTK korostaa tarvetta sisällyttää mainitut asiaan vaikuttavat yksityiskohdat myös tuesta annettavaan kirjalliseen päätökseen.

MTK pitää tärkeänä, että päätöksestä ja sopimuksesta ilmenee aina se, kuinka kauan tukipäätös on voimassa. On mahdollista, että esimerkiksi luonnonolosuhteet estävät toimenpiteiden toteutuksen alkuperäisen suunnitelman mukaisesti joko kokonaan tai osittain taikka viivästyttävät niitä. Tällaisia tilanteita silmällä pitäen on syytä olla selvyyttä siitä, miten kyseisissä tilanteissa toimittaisiin. Lisäksi päätöksestä ja sopimuksesta on käytävä ilmi se, kuinka kauan tukea saanut kohde on mahdollisesti säilytettävä tietyntulaisena tai kuinka kauan sen hoitoa on mahdollisesti jatkettava.

MTK toteaa, että kiinteistöjen omistus- ja hallintasuhteissa voi tapahtua ajan kuluessa muutoksia. MTK kehottaa jatkovalmistelussa selvittämään, miten nämä muutokset vaikuttavat osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä miten tämä asiakokonaisuus on muutoin otettava huomioon tukijärjestelmää koskevassa sääntelyssä.

Verotukseen liittyen MTK kiinnittää huomiota perusteluteksteihin, joiden mukaan tuen verotuskohtelu riippuisi siitä, mistä tuessa on kyse. Jos tuki ei olisi tuen saajalle rahanarvoista etua, sitä ei verotettaisi tulona. MTK on edellä yleisissä kommentteissaan huomauttanut, että tukeen liittyvä verokohtelu jää lausunnolla olevassa kokonaisuudessa epäselväksi, minkä vuoksi asiaa on jatkovalmistelussa selvitettävä huolellisesti ja sen myötä täsmennettävä. Verokohtelun on ilmentävä selkeästi myös tukipäätöksestä.

6 j § Tuen keskeyttäminen ja takaisinperintä

Ehdotuksen mukaan tuen keskeyttämistapauksissa ELY-keskuksen olisi päätöksellään määrättävä jo luovutetun tuen tai sen euromäärän tai sen osan perittäväksi takaisin. Ehdotuksesta tai sitä koskevista perusteluista ei tarkemmin ilmene, miten jo käytettyjen tavaroiden tai jo tehtyjen työsuoritusten takaisinperintä käytännössä toteutettaisiin. Mikäli tavaroita olisi vielä käyttämättä, ne voitaisiin palauttaa sellaisenaan. MTK kuitenkin huomauttaa ehdotuksen jättävän epäselväksi sen, kuka on vastuussa palautuksen järjestelyistä ja siihen mahdollisesti liittyvistä kustannuksista. MTK pitää tarpeellisena, että takaisinperinnästä säädetään tarkemmin ja että asiaa selostetaan tarkemmin myös perusteluteksteissä.

6 k § Korko ja viivästyskorko

Ehdotuksen mukaan takaisin perittävään määrään sisällytetään korkoa. MTK pohtii, miten korkoasia käytännössä järjestettäisiin esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa vielä käyttämättömänä olevia tavaroita palautettaisiin. MTK pitää tarpeellisena asian tarkempaa selostamista vähintään perusteluteksteissä.

6 l § Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku tukea koskevista päätöksistä

Ei kommentoitavaa.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi perinnebiotooppien kunnostuksen ja hoidon tuesta

MTK kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä asiassa. MTK toteaa asiasta seuraavaa:

Yleiset kommentit:

MTK pitää erittäin kannatettavana sitä, että maatalouden toimijoita tuetaan eri tavoin luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa ja edistämisessä. Nyt lausunnolla olevalla valtioneuvoston asetuksella mahdollistettaisiin perinnebiotooppien kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden tukeminen. Ehdotettu tukimuoto on uusi, sillä tukea myönnettäisiin tavaroina ja palveluina rahan sijaan. Uuden tukijärjestelmän säätämisen yhteydessä on välttämättä oltava varmuus siitä, että uudella järjestelmällä ei ole kielteisiä vaikutuksia muiden maataloustukien myöntämiseen. Uuden tukijärjestelmän on oltava täysin yhteensopiva jo aiemmin käytössä olevien tukijärjestelmien ja -muotojen sekä muiden mahdollisten rahoituslähteiden kanssa.

Perustelumuistion mukaan kaikkien kohteiden kunnostus ja hoito on tarkoituksenmukaisinta järjestää ensisijaisesti maatalousyrittäjien työnä. Toisaalta perusteluteksteissä todetaan, että tuen hakija ei ehdotettavassa järjestelmässä saisi tukea rahana, vaan hoitotoimet ja siihen liittyvät muut palvelut. Lisäksi selostetaan, että ELY-keskus hankkisi lakiehdotuksessa tarkoitettua tukea saavalle perinnebiotooppikohteelle tarpeelliset hoito- ja kunnostustoimenpiteet useimmiten ostopalveluna julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä noudattaen ja tekemällä hankintasopimuksen. Edellä luonnonsuojelulakiin ehdotettua 6 b §:ä kommentoidessaan MTK on huomauttanut jäävän epäselväksi, voiko tukea saada maanomistajan itse suorittamiin toimenpiteisiin tai maanomistajan itse hankkimiin tavaroihin. Sama perustavanlaatuinen epäselvyys sisältyy myös ehdotettuun valtioneuvoston asetukseen. MTK vaatii varmistamaan, että uudet säännökset mahdollistavat myös sen, että ELY-keskus voi hankkia palvelun myös maanomistajalta itseltään. Myös näin toimittaessa menettelyjen on oltava maanomistajana kannalta kannustavia ja yksinkertaisia. MTK pitää ehdottoman tärkeänä sääntelyn täsmentämistä siten, että asia on yksiselitteisen selvä.

Pykäläkohtaiset kommentit:

1 § Soveltamisala ja tavoite

Ei kommentoitavaa.

2 § Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen

MTK kehottaa jatkovalmistelussa varmistamaan, että valtioneuvoston päätöksiin liittyvät kohdat on sekä säännöksissä että perusteluteksteissä ilmaistu oikein ja täsmällisesti. MTK painottaa tarvetta ilmaista asiat niin selkeästi, että tulkinta on sujuvaa ja ristiriidat vältetään.

3 § Perinnebiotoopin määritelmä

Ei kommentoitavaa.

4 § Tuettava toiminta

Ei kommentoitavaa.

5 § Tukihakemuksen sisältövaatimukset

Ehdotetussa säännöksessä tarkennettaisiin luonnonsuojelulakiin ehdotettuun säännökseen sisältyviä tukihakemuksen sisältövaatimuksia. Ehdotuksen mukaan tukihakemuksen olisi sisällettävä muun ohella tiedot yrityksen koosta. Perustelumuistiostakaan ei kuitenkaan ilmene, mitä tässä yhteydessä tarkoitetaan yrityksen koolla, eli viitataan sille esim. liikevaihtoon, peltopinta-alaan vai henkilöresursseihin. MTK pitää selvyden vuoksi välttämättömänä, että asiaa täsmennetään ja että koko kokonaisuuden osalta mietitään vielä huolellisesti, onko asiat ilmaistu riittävän täsmällisesti.

Ehdotuksen mukaan tukihakemuksen olisi sisällettävä hankkeen tai toiminnan alkamispäivä ja sen suunniteltu kesto sekä perinnebiotoopin kunnostus- ja hoitosuunnitelma, jossa kuvataan yksilöidyt hoito- ja muut toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu. MTK pohtii, miten hakija voisi kuvata edellä mainittuja asioita hakemusvaiheessa, jos tavaroiden ja palveluiden järjestämisestä vastaisi ELY-keskus mahdollisesti keskitetysti. MTK pitää välttämättömänä, että tukihakemuksen sisältövaatimukset ovat käytännön näkökulmasta yhteensopivia muun sääntelykokonaisuuden kanssa. MTK katsoo, että tähän on jatkovalmistelussa kiinnitettävä huomiota ja asioita on tarvittavin tavoin täsmennettävä.

Ehdotuksessa todetaan, että jos tukea haetaan vuokramaalle, hakemuksen olisi sisällettävä maanomistajan suostumus toimenpiteiden toteuttamiseen ja selvitys siitä, ettei maanvuokrasopimus estä toimenpiteiden toteuttamista. MTK pitää tarpeellisena, että hakijoiden tiedossa on se, miten ja missä muodossa näiden edellytysten täytyminen on käytännössä osoitettava. Lisäksi MTK huomauttaa, että vastaavista asioista on varmistuttava myös silloin, kun hakijana on vuokralaisen sijaan maanomistaja itse, sillä vuokrasopimuksen ehdoista riippuen myös tällainen tilanne voi olla mahdollinen. MTK myös muistuttaa, että vuokrasopimuksia on tehty myös suullisesti. Miten näissä tapauksissa osoitetaan tukikelpoisuuden edellytysten täytyminen?

6 § Tuen myöntämisen edellytykset ja rajoitukset

Ehdotuksen mukaan tuen myöntämisen edellytyksenä olisi muun ohella se, että maanomistaja on antanut toimenpiteisiin suostumuksen. Edellä luonnonsuojelulain 5 a §:n yhteydessä esitettyihin kommentteihin viitaten MTK painottaa suostumuksen osalta kirjallisen muodon tarvetta. Lisäksi edellä asetuksen 5 §:n yhteydessä esitettyihin kommentteihin viitaten MTK muistuttaa, että tilanteen niin vaatiessa myös vuokralaisen oikeuksien toteutumisesta on varmistuttava.

Ehdotuksen mukaan tukea ei voida myöntää samoihin toimiin, jotka on osoitettu alueella voimassa ympäristökorvausta koskevan valtioneuvoston asetuksen (235/2015) mukaisessa ympäristösopimuksessa maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta tai toimenpiteeseen on myönnetty ei-tuotannollisia investointeja koskevan valtioneuvoston asetuksen (238/2015) mukaista korvausta taikka jotain muuta EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaista tukea alueen kunnostukseen ja hoitoon. Toisaalta taas perustelumuiotiossa todetaan, että oma ryhmänsä ovat kohteet, jotka ovat jatkuvan hoidon, useimmiten ympäristösopimuksen tukeman laidunnuksen piirissä, mutta joilla alueen peruskunnostus on jäänyt ennen sopimuksen tekemistä toteuttamatta ja kohteen ekologinen tila heikkenee hoidosta huolimatta. Perustelujen mukaan näissä tapauksissa täydennyskunnostus olisi tarpeen hoidon laadun kohentamiseksi. MTK pitää tarpeellisena, että aiemmin saatujen ja parhaillaan saatavien muiden tukien suhde ja vaikutukset nyt ehdotetun sääntelyn nojalla myönnettävään tukeen selostettaisiin sekä perusteluteksteissä että varsinaisessa lainsäädännössä tarkemmin ja täsmällisemmin epäselvyyksien välttämiseksi.

7 § Tuen laskentaperuste ja määrä

Ehdotuksen mukaan myönteisen tukipäätöksen olisi sisällettävä tuen euromääräinen enimmäismäärä. MTK pitää tarkoituksenmukaisempana, että tukipäätöksestä ilmenisi ensisijaisesti tuen tarkka euromäärä aina, kun se on mahdollista.

MTK kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettuun valtioneuvoston asetukseen ei sisälly lainkaan mainintoja tuki-intensiteetistä. Perustelumuiotiossa kuitenkin todetaan, että tuki-intensiteetti voi maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 14 artiklan 14 kohdan perusteella olla 100 prosenttia. MTK muistuttaa, että luonnonsuojelulakiin ehdotettujen säännösten osalta asian on ehdotettu jäävän hyvin avoimeksi, minkä vuoksi MTK on edellä luonnonsuojelulakiin ehdotettuja muutoksia kommentoidessaan korostanut tarvetta määritellä tuki-intensiteetti tarkemmin asetustasoisessa

sääntelyssä. MTK kehottaa kiinnittämään asiaan jatkovalmistelussa huomiota sekä tarkentamaan ja täydentämään ehdotuksia tarvittavin tavoin.

8 § Kirjanpito

Esityksen mukaan tuen saajan olisi pidettävä hankkeesta kirjanpitolain mukaista kirjanpitoa erillisellä kustannuspaikalla tai muulla tavalla siten, että tuen käytön valvonta on vaikeudetta mahdollista.

Tuen saajan on säilytettävä kaikki tuettavan hankkeen toteuttamiseen liittyvät tositteet kirjanpitolain mukaisesti. MTK pitää selkeyden kannalta suotavana, että perusteluteksteissä selostettaisiin tarkemmin sitä, mitä kirjanpitovelvollisuus käytännössä tarkoittaisi, kun tuki koostuisi tavaroista ja palveluista, ei rahasta.

9 § Raportointi ja säilytysvelvollisuus

Ei kommentoitavaa.

10 § Voimaatulo

MTK katsoo, että asetus tulisi pyrkiä saamaan voimaan mahdollisimman pikaisesti, jotta toimenpiteisiin kyettäisiin ryhtymään nopeasti. Toisaalta MTK pitää kuitenkin välttämättömänä sitä, että asiaa koskeva sääntely ja sen käytännön toimeenpano valmistellaan huolellisesti niin, että epäselvyyksiä ei toimeenpano- ja soveltamisvaiheessa ilmene. MTK katsoo, että toistaiseksi ehdotettuun sääntelyyn liittyy lukuisia täsmentämisen tarpeita, mikä korostaa laadukkaan jatkovalmistelun tarvetta. MTK painottaa, että tuen hakijoilla tulee olla tiedossaan koko tukikokonaisuus ehtoineen ja käytännön toteutustapoineen ennen tuen hakemista.

Helsingissä 8.6.2020

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Anna-Rosa Asikainen
lakimies, MTK ry